

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tasarruf İşlemleri Dairesi Başkanlığı

Sayı :B.09.1.TKG0100001-073/
Konu : 5253 sayılı Dernekler Kanunu

23/02/2006

GENELGE NO: 1619
2006/3

TAPU VE KADASTRO .....BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜNE
..... TAPU SİCİL MÜDÜRLÜĞÜNE
..... KADASTRO MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi :a) 01/03/1985 tarihli ve 1475 sayılı genelge.
b) 24/11/2005 tarih, B050DDB0000007/5023-1695 sayılı yazı.

5253 sayılı Dernekler Kanunu 23/11/2004 gün ve 25649 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 07/10/1983 tarihli 2908 sayılı Dernekler Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Söz konusu Kanunun idareimizi ilgilendiren hükümleri; 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, 31 Mart 2005 gün ve 25772 sayılı Resmi Gazetede yürürlüğe giren Dernekler Yönetmeliği ve İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığının ilgi (b) görüşleri çerçevesinde aşağıda açıklanmıştır.

TANIMLAR:

Bu Kanunun 2 nci maddesinde tanımlar açıklanmıştır.

Dernekler: En az yedi gerçek kişinin kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları, tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır.

Derneğin Yerleşim Yeri: Derneğin yönetim faaliyetlerin yürütüldüğü yeri.

Dernek Merkezi: Derneğin yerleşim yerinin bulunduğu il veya ilçeyi.

Mülki İdare Amiri: Dernek merkezinin bulunduğu yerin Vali veya Kaymakamı.

Dernekler Birimi: İllerde **İl Dernekler Müdürlüğü**, Büyükşehir Belediyesi sınırları dışında kalan ilçelerde dernekler **Büro Şefliği**,

Platform: Derneklerin kendi aralarında veya vakıf, sendika ve benzeri sivil toplum kuruluşlarıyla ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere girişim, hareket ve benzeri adlarla oluşturdukları tüzel kişiliği bulunmayan geçici nitelikteki birliktelikleri.

Üst Kuruluş: Derneklerin oluşturduğu tüzel kişiliği bulunan federasyonlar ve federasyonların oluşturduğu konfederasyonları.

Şube: Faaliyetlerin yürütülebilmesi için bir derneğe bağlı olarak açılan, tüzel kişiliği olmayan ve bünyesinde organları bulunan alt birimi.

Temsilcilik: Faaliyetlerin yürütülebilmesi için bir derneğe bağlı olarak açılan, tüzel kişiliği olmayan ve bünyesinde organları bulunan alt birimi, ifade eder.

Tüzel kişiliğin kazanılması:

Dernekler, kuruluş bildirimini, dernek tüzüğünü ve gerekli belgeleri yerleşim yerinin bulunduğu yerin en büyük mülki amirine verdikleri anda tüzel kişilik kazanırlar.

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tasarruf İşlemleri Dairesi Başkanlığı

Sayı :B.09.1.TKG0100001-073/

Konu : 5253 sayılı Dernekler Kanunu

Mülki idare amirliği tarafından dernek kuruluş bildirimi gün ve saat belirtilmek suretiyle dernekler birimine havale edilir ve başvuru sahibine kuruluş bildirimi ve eklerinin alındığına dair alındı belgesi verilir ve dernek kütüğüne kaydedilir. İlçe dernekler birimi, kuruluş bildirimi ve dernek tüzüğüne ikişer örneğini yedi gün içinde il dernekler müdürlüğüne gönderir.

Organları:

Derneğin zorunlu organları; genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kuruludur. Dernekler zorunlu organları dışında başka organlar da oluşturabilirler. Ancak, bu organlara zorunlu organların görev, yetki ve sorumlulukları devredilemez (T.M.K.: 72)

Derneklerin Faaliyetleri:

Genel olarak: Dernekler, amaçlarını gerçekleştirmek üzere, tüzüklerinde belirtilen çalışma konulan ve biçimleri doğrultusunda faaliyette bulunurlar. Yasaklanan veya izne bağlı faaliyetlerde ilgili kamu hukuku nitelikli özel kanun hükümleri saklıdır. Dernekler faaliyetleri ile ilgili yasak ve sınırlamalara aykırılık halinde, Cumhuriyet savcısının istemiyle mahkemece faaliyetten alıkoyma kararı verebilir (T.M.K:90)

Uluslararası faaliyet:

Faaliyet serbestliği: Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, uluslararası faaliyette bulunabilirler ve yurt dışında şube açabilirler.

Türkiye'de kurulan dernekler, amaçları doğrultusunda uluslararası alanda işbirliği yapılmasında yarar görülen hallerde, Bakanlar Kurulunun izniyle yurt dışında kurulmuş dernek veya kuruluşlara üye olarak katılabilirler (T.M.K: 91)

ÜST KURULUŞ KURMALARI:

Federasyon :

Federasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az beş derneğin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur. Her federasyonun bir tüzüğü bulunur. Federasyon, kuruluş bildirimi, tüzük ve gerekli belgelerin yerleşim yerinin en büyük mülki amirine verilmesiyle tüzel kişilik kazanır (T.M.K: 96)

Konfederasyon:

Konfederasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az üç federasyonun, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur. Her Konfederasyonun bir tüzüğü bulunur. Konfederasyon, kuruluş bildirimi, tüzük ve gerekli belgelerin yerleşim yerinin en büyük mülki amirine verilmesiyle tüzel kişilik kazanır.(T.M.K:97)

Bu kuruluşlara ilişkin diğer hususlar hakkında T.M.K. hükümleri uygulanır.

DERNEKLERİN VE ÜST KURULUŞLARIN TAŞINMAZ MAL TASARRUFLARI:

Dernekler Kanunun 22. maddesine, Dernekler genel kurullarının yetki vermesi üzerine yönetim kurulu kararıyla taşınmaz mal satın alabilir veya taşınmaz mallarını satabilirler. Dernekler edindikleri taşınmazları, tapuya tescilden itibaren bir ay içinde mülki idare amirliğine bildirmekle yükümlüdürler.

T.C.
BAYINDIRLIK VE İŞKAN BAKANLIĞI
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tasarruf İşlemleri Dairesi Başkanlığı

Sayı :B.09.1.TKG0100001-073/

Konu : 5253 sayılı Dernekler Kanunu

Diğer taraftan, İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığına İlgi(b) yazısında da, " **Derneklerin veya üst kuruluşlarının amaçlarını gerçekleştirmek amacı ile tüzüğünde hüküm bulunmak kaydı ile (Satış, alım, ayni hak tesisi, bağışı kabul veya bağışlama, Derneği borçlandırın işlemler(ipotek), Derneğin ipotek alacaklısı olması vb.) işlemler için taşınmaz mal tasarruflarında bulunabileceği, Genel kurul kararlarının tüzüklerine aykırı olup olmadığı konusunda mahallin en büyük mülki idare amirinden herhangi bir belge alınmasına gerek olmadığı, Dernek veya üst kuruluş adına gayrimenkul tasarrufunda bulunacak kişinin yetkili olup olmadığının ve kimliklerinin yönetim kurulu kararında belirtilmesi gerektiği, Derneklerin veya üst kuruluşlarının tapu işlerinde, mahallin en büyük mülki amirliğinden Tapu Kanunu'nun 2. maddesinde bahsi geçen belgenin alınması gerektiği, Taşınmaz mal tasarruflarında kamu yararına çalışan dernekler ile diğer derneklerin herhangi bir farkının olmadığı değerlendirilmektedir...**" Şeklinde görüş bildirilmiştir.

Buna göre, Derneklerin veya üst kuruluşların amaçlarını gerçekleştirmek amacı ile gayrimenkul tasarruflarında;

Mahallin en büyük mülki amirliğinden Tapu Kanunun 2. maddesince yetki belgesi almaları gerekmektedir. Yetki belgesinde, yetkilileri ve gayrimenkule konu olan tasarrufların belirtilmesi gerekmektedir. Ayrıca, ibraz edilecek Noterden veya Dernekler biriminden tasdikli yönetim kurulu kararında, yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin açıklanması gerekir.

Ancak, mahallin en büyük mülki amirliğinden Tapu Kanunun 2. maddesi uyarınca alınan yetki belgesinde derneğin gayrimenkule konu tasarrufları açıkça belirtilmeyip genel kurul kararma atıfta bulunarak işlem yapılması talep edilmesi halinde, Yönetim kuruluna yetki veren Genel Kurul kararı ile birlikte yönetim kurulu kararının (Yetkililerin kimlik bilgilerini açıklayan) Noterden veya Dernekler biriminden tasdikli birer örneğinin istenilmesi gerekmektedir.

KAMU YARARINA ÇALIŞAN DERNEKLER:

Kamu yararına çalışan dernekler, ilgili Bakanlıkların ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine, İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla tespit edilir. Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılabilmesi için, en az bir yıldan beri faaliyette bulunması ve derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere girdiği faaliyetlerin topluma yararlı sonuçlar verecek nitelikte ve ölçüde olması şarttır (Demekler Kanunu Mad.: n)

Diğer taraftan, İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığına İlgi(b) yazısında, "**kamu yararına çalışan dernekler, 492 sayılı Harçlar Kanunu' nun 59/b maddesine göre, iktisap edecekleri gayrimenkullerin ve sair ayni hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleri ile derneğe ait tesislerin sonradan iktisap edecekleri gayrimenkullerin ve sair ayni hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleri ve bunların terkinlerinde harç istinasından yararlanmaktadır.**" Şeklinde görüş bildirilmiştir.

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tasarruf İşlemleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.O9.1.TKGO100001-O73/
Konu : 5253 sayılı Dernekler Kanunu

Bu nedenle, Kamu yararına çalışan dernekler, Türkiye Kızılay Derneği ile Türk Hava Kurumu gibi Bakanlar Kurulunca onanmış tüzükleriyle yönetilen derneklerin tüzüklerinde ve ilgili Kanunlarında (492 sayılı harçlar Kanunun 59 ncü maddesi gibi) açıklanan muafiyetlerden faydalanırlar ve gayrimenkul tasarrufunda bulunabilirler.

DERNEKLERİN FAALİYETİNİN SONA ERMESİ:

Derneklerin faaliyeti üç kısımda sona erer:

a) Kendiliğinden, b) Genel kurul kararı ile, c) Mahkeme kararı ile (T.M.K:87, 88,89)

a) Kendiliğinden :

- 1-Amacın gerçekleşmesi, gerçekleşmesinin olanaksız hale gelmesi veya sürenin sona ermesi,
- 2-İlk genel kurul toplantısının kanunda ön görülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması,
- 3-Borç ödemede acze düşmüş olması,
- 4-Tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hale gelmesi,
- 5-Olağan genel kurul toplantısının İki defa üst üste yapılamaması. (T.M.K.87)

b) Genel kurul kararı ile :

Genel kurul, her zaman derneğin feshine karar verebilir (T.M.K.88)

c) Mahkeme kararı ile :

Derneğin amacı, kanuna veya ahlaka aykırı hale gelirse; Cumhuriyet Savcısının veya bir ilgilinin istemi üzerine mahkeme, derneğin feshine karar verir. Mahkeme dava sırasında faaliyetten alıkoyma dahil gerekli bütün önlemleri alır (T.M.K.,89)

İlgi(a) genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerinize ve Bölge Müdürlüğüne bağlı tüm birimlere duyurulmasının teminini rica ederim.

Dr. Necdet POYRAZ
Genel Müdür